

ЦРАСВх №57/06.02.2019

РЕЦЕНЗИЯ

На дисертационен труд на тема: „Нови подходи в обучението по волейбол за студенти от профилирани групи на Техническия университет - София”

Дисертант: ст. преподавател Милена Милкова Лазарова

Научен ръководител: проф. Василка Христова, доктор

Рецензент: доц. Никола Кръстев

В последните години от XX век и началото на XXI век, широкото навлизане на компютърните технологии в ежедневието на младежите и девойките повлиява сериозно върху тяхното обездвижване.

На практика към ограниченото свободно време при учащите се, отсъствието на мотивация (липса на изпит) и недостатъчния хорариум часове за тяхното физическо развитие, поставя на преден план необходимостта от повишаване качеството на учения процес изобщо, и в частност този на физическото възпитание и спорт.

От тази изходна позиция темата на дисертационния труд е изключително актуална и дисертабилна.

Позволявам си в началото да изляза от установената традиционна структура на рецензиите и да дам една обща характеристика за впечатленията си от цялостния прочит на дисертационния труд:

- правилен методологичен подход за структурирането на дисертацията, съдържателно оформяне на заглавията и подзаглавията, в края на които са обособени обобщения и частични изводи;

- теоретичните постановки се базират на голям брой известни автори и изписаните цитати кореспондират с избраната проблематика;

- изложението на проблемите, резултатите и техния анализ са направени съдържателно, словесно, икономично, на подходящ съвременен език и научно издържана терминология;

- в края на отделните заглавия дисертантката, в повечето случаи прави сполучлив опит да акцентира и изведе от анализа на изложението конкретни обобщения и насоки за решаване същността на проблемите;

- много висока оценка заслужават използваните разнообразни цветни форми на онагледяването, които са целево подбрани за по-убедителното представяне и осмисляне на разглеждания проблем и особено при анализа на получените резултати;

- без многословие са изложени постиженията на участниците в експерименталните и контролните групи, както и тяхното разграничаване по пол и обективно е оценен прираста на ЕГ в резултат на приложената нова методика;

- изводите и препоръките са коректно изведени и закономерно произтичат от получените резултати на експериментално приложената методика на изследването;

- приложенията са добре изразени текстово и са подходящо илюстрирани с оригинални фигури, което отразява конкретно и най-точно тяхното съдържание.

Всички посочени по-горе характеристики на дисертационния труд ни дават основание да предположим, че между дисертантката Милена Лазарова и научния ръководител Василка Христова синхронът при съвместната им работа е бил постоянен и творчески!

Дисертационният труд е написан на 190 страници, в това число 2 таблици, 77 фигури и са посочени 128 автори на кирилица и 15 на латиница, плюс 8 интернет източника. В четирите приложения, в рамките

на 45 стр. са представени: таблиците с математико-статистически резултати; образци на беседите с преподавателите и проведената анкета с участниците в експерименталната и контролната групи, както и най-съществената част от научния експеримент Програма за обучение по волейбол.

Първата глава „Постановка на проблема” охваща 42 страници. Тук фактически се прави много всеобхватен и задълбочен анализ на основни литературни източници (български и чуждестранни), посветени на проблемите на физическото възпитание въобще, и в частност във ВУЗ. Широкият обхват на проучената литература включва не само въпросите за физическото развитие и физическата дееспособност, но и проблематиката на тяхното здравословно състояние, което е резултат на тоталното обездвижване още в ученическите години!

Анализът на литературните източници показва, че волейболът е много популярен сред студентите, но липсва една специализирана програма за обучение във ВУЗ, което дава основание за избора на темата на дисертацията.

Единствената ни забележка се отнася до заглавието I.4. Основна характеристика и мястото на волейбола в системата на студентския спорт. Считаю, че цитираните мисли на авторите на стр. 45 не кореспондират със заглавието и по-правилно е те да се включат към точка I.2.

II глава. Цел, задачи, методика и организация на изследването (37 стр.)

Целта на дисертационния труд е ясно и точно определена. За реализирането на целта са дефинирани 6 задачи, които най-пълно обхващат и съдействат за нейното решаване. Тяхната последователност е прецизна и допринася за вярната посока на изследването и най-вече за

доказване ефективността от прилагането на новата методика на обучението със студентите от профилираните групи по волейбол.

Контингентът от включените 100 студенти в ЕГ (60 мъже и 40 жени) и в КГ – 60 (съответно по 30) от I курс и II курс е напълно достатъчен за статистическата достоверност на получените резултати от изследваните 35 показатели.

Според годишния учебен план за обучение на студентите от профилираните групи при ТУ – София (табл. 1) се вижда, че всеки семестър се провеждат по 30 занимания по 90 мин. За четирите цикъла (семестъра) на обучението в I и II курс общо са проведени 840 урока по волейбол.

Неразделна част от настоящата глава е приложение 3, в което е описана експерименталната Методика на обучението по волейбол. В нея явно се откроява новия подход, насочен към по-широко използване при обучението на техническите похвати, преимуществено в динамични условия, които са адекватни със същността на игровата дейност на волейболното състезание.

В структурно отношение „Програмата” е издържана, а по своето съдържание тя отговаря на съвременните виждания за комплексност – обхваща всички страни в подготовката на волейболистите. Много детайлно са посочени средствата за физическа, техническа, тактическа, игровата и теоретичната подготовка. Обстойно е представен и „Модел на обучение по волейбол чрез малки подготвителни игри”. Предложени са някои специфични игри и игрови упражнения за обучение в техника и развитието на физическите качества, които са придружени с методически насоки и подходящо онагледяване.

Км предложената „Методика за обучение на обучение със студенти от профилирани групи по волейбол. Имам някои забележки и предложения:

1. В заглавие I. Етапи, форми и съдържание на учебната работа. Има неточност в общите цифрови стойности за една година.

2. В табл. 1 „Примерна волейболна програма за начинаещи студенти” не се споменава нищо за даването на теоретични знания.

3. В „Тематично разпределение на учебно-практическото съдържание по волейбол за първа (и втора) година на обучение” се предвижда „Правилознание”, без конкретизиране на знанията, които ще се преподават? Освен това на 14-15 стр. „Теоретичната подготовка” са посочени и други теми. Предлагам в заглавието да се допълни с думата теоретическо, т.е. да стане „Тематично разпределение на учебно-практическо и теоретично съдържание на волейбола”.

Получените положителни резултати от приложената „нова методика” са основание за оформяне и издаване на „Ръководство по волейбол за обучение на студентите (без спортна специализация). В него да се представят (приложат) таблици с постиженията за три оценки – незадоволителна, добра и отлична (съответна за мъже и жени) и то по най-информативните и значими показатели в спорта волейбол, съответно за физически качества и технически умения на студентите.

III глава – Резултати и анализ

Обобщено може да се каже, че в тази глава посредством умелото използване и прилагане на съвременните математико-статистически методи Милена Лазарова в коректен стил, диференцирано (поотделно за студенти и студентки) анализира получените резултати.

В изложението последователно са посочени и анализирани резултатите от проведените изследвания по основните параметри, в съответствие с конкретното приложение на вариационен, корелационен и факторен анализи.

Без да се спираме подробно на резултатите от проведеното изследване по 35 показатели свързани с антропометрията, физическите качества и технико-тактическите умения и навици на изследваните лица, те по убедителен начин доказват положителното въздействие върху организма на студентите и студентките в ЕГ спрямо тези от КГ.

Най-точно и обективно това се вижда в подзаглавие III.6.3. Анализ на прираста в резултатите между ЕГ и КГ групи при двата пола, където аспирантката пише: „Представената динамика на резултатите при началното и крайното изследване на двете групи показва, че в началото ЕГ и КГ имат почти еднакви резултати. След крайното снемане на данните изпъква значително по-добрият резултат, показан от експерименталните лица, в сравнение с контролните, което може да се предполага, че се дължи на приложените нови подходи в обучението по волейбол със студентите”.

По безспорен начин се доказва, че прилагането на цялостни и игрови методи при обучението по волейбол потвърждава работната хипотеза на дисертантката, т.е. новата методика повлиява положително върху функционалното състояние на организма, както и развитието на физическите качества и технико-тактическите умения на участниците в ЕГ.

Изводите и препоръките са коректно изложени и са в пълен синхрон със съдържанието на дисертационния труд и с визията на неговото заглавие!

Към препоръките мисля, че е целесъобразно да се предложи на МОН, респективно на направление „Висше образование“ да се препоръча на всички висши училища в страната внедряването на новата методика на обучение в групите по волейбол.

В заключение чувствам необходимостта да посоча, че един от най-съществените приноси на дисертационния труд е, че доказва предимството на „специализираното обучение по волейбол в движение, с акцент върху игровия метод, е повлияло благоприятно за по-достъпното овладяване на похватите, предвидени за изучаване в ограничения експериментален период от 2 години”.

Тук искам да добавя и като втори съществен принос за практиката съдържанието на Приложение 3 – Методика на обучение по волейбол за студенти без спортна специализация.

Позволете ми накрая да изразя личното си убеждение, че представения дисертационен труд на Милена Милкова Лазарова има необходимите достойнства да ѝ бъде присъдена образователно-научната степен „Доктор”.

София, 04.02.2014 г.

Рецензент:

Доц. Н. Кръстев